

Dr. H.F. Kohlbrugge

Tekst: EVANGELIE VAN JOHANNES 4: 1 - 26

"Als dan de Heere verstond, dat de Farizeeën gehoord hadden, dat Jezus meer discipelen maakte en doopte dan Johannes [1] (hoewel Jezus Zelf niet doopte, maar Zijn discipelen) [2], zo verliet Hij Judéa en ging wederom heen naar Galiléa [3]. En Hij moest door Samaria gaan [4]. Hij kwam dan in een stad van Samaria, genaamd Sichar, nabij het stuk lands, hetwelk Jacob zijn zoon Jozef gaf [5]; en aldaar was de fontein Jacobs. Jezus dan, vermoeid zijnde van de reis, zat zo neer naast de fontein; het was omtrent de zesde ure [6]. Daar kwam een vrouw uit Samaria, om water te putten. Jezus zeide tot haar: Geef Mij te drinken [7]. (Want Zijn discipelen waren heengegaan in de stad, opdat zij spijs zouden kopen) [8]. Zo zeide dan de Samaritaanse vrouw tot Hem: Hoe begeert gij, die een Jood zijt, van mij te drinken, die een Samaritaanse vrouw ben? want de Joden houden geen gemeenschap met de Samaritanen [9]. Jezus antwoordde en zeide tot haar: Indien gij de gave Gods kendet, en wie Hij is, die tot u zegt: Geef Mij te drinken, zo zoudt gij van Hem hebben begeerd, en Hij zou u levend water gegeven hebben [10]. De vrouw zeide tot Hem: Heere, Gij hebt niet om mede te putten, en de put is diep; van waar hebt Gij dan het levend water? [11] Zijt Gij meerder dan onze vader Jacob, die ons de put gegeven heeft, en hijzelf heeft daaruit gedronken, en zijn kinderen, en zijn vee? [12] Jezus antwoordde en zeide tot haar: Een ieder, die van dit water drinkt, zal wederom dorsten [13]; maar zo wie gedronken zal hebben van het water, dat Ik hem geven zal, dien zal in eeuwigheid niet dorsten; maar het water, dat Ik hem zal geven, zal in hem worden een fontein van water, springende tot in het eeuwige leven [14]. De vrouw zeide tot Hem: Heere, geef mij dat water, opdat mij niet dorste, en ik hier niet moet komen, om te putten [15]. Jezus zeide tot haar: Ga heen roep uw man en kom hier [16]. De vrouw antwoordde en zeide: ik heb geen man Jezus zeide tot haar: gij hebt wel gezegd: Ik heb geen man [17]; want gij hebt vijf mannen gehad, en die gij nu hebt, is uw man niet, dat hebt gij in waarheid gezegd [18]. De vrouw zeide tot Hem Heere ik zie, dat u een profeet zijt [19]. Onze vaderen hebben op deze berg aanbeden, en gijlieden zegt, dat te Jeruzalem de plaats is daar men moet aanbidden [20]. Jezus zeide tot haar: Vrouw, geloof Mij, de ure komt, wanneer gijlieden noch op deze berg noch te Jeruzalem de Vader zult aanbidden. [21]. Gijlieden aanbidt, wat gij niet weet; wij aanbidden, wat wij weten, want de zaligheid is Dode Joden [22]; maar de ure komt en is nu, wanneer de ware aanbidders de Vader aanbidden zullen in geest en waarheid, want de Vader zoekt ook dezulken, die Hem zo aanbidden [23]. God is een geest en die Hem aanbidden. moeten Hem aanbidden in geest en waarheid [24]. De vrouw zeide tot Hem: Ik weet, dat de Messias komt (die genaamd wordt Christus); wanneer Die zal gekomen zijn, zo zal hij ons alle dingen verkondigen [25]. Jezus zeide tot haar: Ik ben het, Die met u spreek." [26]

De medicijnmeester bezoekt zieken. Zo zoekt de Heere Jezus hen, die geestelijk ziek zijn, die anders geen genezing meer kunnen vinden. En daarbij gaat dan de Heere recht op het doel af, en schaamt Zich niet, Zich daarheen te wenden, waar grote en snode zondaars zijn. Voor wie de zaligheid bereid was, die ontvangen dezelve niet, omdat zij haar versmaden; maar de meest verworpenen ontvangen ze, doch zo, dat zij terneergeslagen en overwonnen worden door de wonderbare liefde en de almachtige genade des Heeren. Ten bewijze van deze waarheid dient ons het Evangelie, dat wij voor ons hebben. De Heere verstond door de Goddelijke wetenschap, die Hij had aangaande de mens, dat de Farizeeën, de vroomsten van het volk Gods, er naijverig op geworden waren, dat Jezus meer discipelen maakte en doopte, dan

Johannes. Jezus doopte wel is waar niet Zelf, maar liet het aan Zijn discipelen toe als mensenvissers zo vele vissen te vangen, als er in het net kwamen; de kwaden konden dan later worden weggeworpen. Nu wilde Hij Zich niet blootstellen aan de moordlust dergenen, die het niet konden verdragen, dat men van hen afviel; want zijn ure was nog niet gekomen. Zo verliet Hij dan het land, dat van zichzelf dacht, dat het zijn God loofde, en toch zijn God en Heiland verwierp, en ging weer naar het land, dat wel in de ogen van der Farizeeën verworpen was, maar in hetwelk grote vissen te vangen waren. De Farizeeën mochten inmiddels zien, of zij met hun arbeid, zoals zij waanden, het Koninkrijk Gods weer konden oprichten. Want zo is het doen van de Heere Jezus, en zo is de gang van Zijn Woord. Als degenen, die het Evangelie hebben moesten, beginnen om niet overeenkomstig hetzelfde, maar lijnrecht tegen hetzelfde te handelen, dan zal Hij niet barmhartig willen zijn, waar God verharden wil. De weinigen, die in waarheid tot de Gemeente worden toegedaan, weet Hij wel bij de genade te bewaren. Hij trekt evenwel met Zijn Woord en met Zijn genade weer daarheen, waar men menen zou, dat er niets te vinden ware. Dweepers en zulken, die eigen eer en roem zoeken, willen daar iets doorzetten, waar God niet werken wil; want zij menen het met hun ijver tot stand te moeten brengen. De zachtmoedigen evenwel zien op Gods leiding en zijn alleen voor de verlorenen ten dienste. God, de Vader, kroont met wondervolle zegen de arbeid der Zijnen, waar zij naar Zijn bevel zich legeren en op Zijn bevel optrekken, en wat zij zoeken, dat vinden zij, en nog wel voor zij gekomen zijn waar zij het meenden te zullen vinden.

Wat geschiedt er? De openbare weg van Judéa naar Galiléa leidde door het land Samaria. Langs deze weg dan gaat de Heere. Omtrent de zesde ure, dat is: tegen de middag, toen de dag op zijn heetst was, bevond Zich de Heere voor Sichar, een stad van Samarië, niet ver van het stuk lands, dat Jacob aan zijn zoon Jozef, uit dankbaarheid voor zijn liefde en uit hoogachting, ten geschenk gaf. Aldaar was een fontein, "de fontein Jacobs" geheten. Onze Heere, vermoeid van de reis, zette Zich in Zijn koninklijke eenvoud neer op de rand van de bron, terwijl Hij Zijn discipelen in de stad liet gaan, om spijs te kopen voor zich en voor Hem. Alles werkte hier samen ter verheerlijking der genade, zoals zij genade is. een stad en haar omgeving, waar niets dan geestelijke duisternis heerste; een fontein, waaraan zielroerende herinneringen zich vastknoopten, en die daarom zo bijzonder geschikt was, om aanleiding te geven tot een geestelijk gesprek; de hete middagure. De vermoeidheid des Heeren van de reis, gepaard met Zijn door de hitte ontstane dorst, tezamen dingen, waarvan de Heilige Geest Zich bediende, om een zondares tot de Heere te bekeren. Daarbij kwam nog het weggaan der discipelen, waardoor de Heere moest alleen gelaten zijn, ten einde vrijer met een zondares te spreken, en waardoor een zondares zich met Jezus alléén moest bevinden, om met Hem een gesprek aan te knopen. Hierbij kwam het neerzitten des Heeren naast de fontein, zinnebeeld daarvan, dat Hij in waarheid de Fontein is van alle heil, en dat een mens uit Hem moet putten het levende water tot het stillen van de dorst van Zijn ziel. Daar zit Hij dus neer, Hij, Die alle wateren geschapen heeft. Hij, Die zo menige moedert pelgrim de krachten vernieuwt en voor deze een dronk fris water op zijn reis met Zijn lijden verdiend heeft. Hij, Die het met Zijn lijden verdiend heeft, dat wij, die Zijn Naam aanroepen, niet van dorst versmachten in de vlammen der hel. Hij, Die de moeden kracht geeft, dat zij opvaren met vleugelen, gelijk de arenden, Hij zit daar, in gedaante de mensen gelijk bevonden, moe en mat, op de harde steenrand der fontein, smachtend naar een dronk water, maar veelmeer nog naar de verlossing ener ziel van het eeuwig verderf. God de Vader beschikt het, dat een vrouw, een Samaritaanse, zich uit de stad naar de fontein begeeft, om voor zich water te halen, een vrouw, te slechter naam en faam bekend; immers aan dezulken behaagt het God de genade van de Heere Jezus te verheerlijken tot troost van arme zondaren. Zij nadert tot de bron met haar kruik; zij laat dezelve neer in de diepte, haalt voor zich water op uit de put en wil daarmee weer huiswaarts gaan, zonder ook maar zoveel medegevoel te hebben, om de vermoeiden reiziger een lafenisdronk aan te bieden. Zij denkt aan niets anders, dan aan bevrediging van lichamelijke behoeften, weet niets van de liefde van God en des naasten, en heeft geen vermoeden van de Heiland en van het heil, dat haar bij de fontein zal worden geopenbaard. En de Heere? Van de tijd en van de (twee) tijden en een halven tijd (Openb. van Joh. 12:14), van de 1260 dagen van Zijn openbaar leren zal de Samaritaanse vrouw één dag en zullen de Samaritanen twee dagen hebben. Hij grijpt deze gelegenheid aan, om de wil des Vaders te doen, om te zoeken het

verlorene. Hij dorst op eenmaal naar het zielsheil van deze vrouw; daarom doet Hij Zijn mond open en spreekt: "Geef Mij te drinken." De Heere Jezus richt geen verzoek tot de vrouw, maar Hij geeft een bevel, en dit "Geef Mij te drinken" doordringe ons aller hart! De Heere. zit ook nu nog bij de fontein van onze tijdelijke behoeften, en ontdekt het aan ons met Zijn bevel, hoezeer Hij dorst naar ons eeuwige heil, hoe wij er intussen volstrekt niet aan denken, maar de vergankelijke bevrediging van onze begeerten en behoeften zoeken, en hoe weinig de liefde van God en van de naasten in ons is.

Dit "geef Mij te drinken" moest de vrouw in haar binnenste raken en haar hare inwendige goddeloosheid, en hoe zij alleen zichzelf zocht, in het geweten roepen. Maar hoeveel vonden zoekt de mens niet, om zichzelf te rechtvaardigen, als het hem ontdekt wordt, dat de liefde van God en van de naasten niet in hem is, hoe is hij alleen daartoe geschikt, om de schuld van Zijn slecht gedrag op een ander te werpen! Zo antwoordt zij: "Hoe begeert Gij, die een Jood zijt, van mij te drinken, die een Samaritaanse vrouw ben?" U verneemt het: tot haar zelfrechtvaardiging, waarom zij de Heere niet te drinken gaf, werpt zij Hem, als een Jood, de Joodse godsdiensthaat tegen de Samaritanen voor de voeten; die haat was dan ook zo fel, dat de Evangelist opmerkt: "want de Joden houden geen gemeenschap met de Samaritanen." Daarvan zou ik u allerlei dingen kunnen verhalen; genoegzaam zij de aanhaling uit het Boek van Jezus Sirach: "Tweeërlei volk ben ik van harte vijandig; maar op het derde ben ik vergramd als op geen ander: die van het gebergte Seïr, de Filistijnen en het razend gepeupel te Sichem (dat is, Sichar)." (Jezus Sirach, Hoofdstuk 50) Daarom houden de rabbijnen het ook voor een gruwel, brood te eten van een Samaritaan of ook diens wijn te drinken. Niets moest daarom de Joden geweldiger slaan dan de gelijkenis des Heeren "van de barmhartige Samaritaan." Evenwel had de Samaritaanse vrouw het niet moeten vergeten, dat de Samaritanen met een net zo'n gloeiende haat tegen de Joden vervuld waren, waarvan wij in het Evangelie van Lukas (Hoofdstuk 9) het bewijs hebben, waar wij lezen, dat zij de Heere en Zijn discipelen weigerden herberg te geven, omdat Zijn aangezicht was als reizende naar Jeruzalem. Bovendien, wanneer er in deze vrouw ook maar iets had gedeugd en er maar enig gevoel van eigen verdorvenheid bij haar geweest ware, dan had zij het wel kunnen weten, dat wij mensen allen afhankelijk zijn van Gods genade en barmhartigheid, en dat wij de noodlijdende hebben te helpen zonder onderscheid van religie, ja dat men zijn vijanden, buiten enige twijfel, alleen door een voorkomend, vriendelijk gedrag zal overwinnen. Hierbij een wenk voor ons allen: dat wij weinig verootmoedigd zijn, wanneer wij alleen dengene weldoen, die met ons van één geloof zijn, en niet ook dengenen, die ons om ons geloof beledigen en haten. De Heere laat Zich op het scherp verwijt, dat Hem evenwel niet aanging, niet in, maar geeft naar Zijn zachtmoedigheid en wijsheid aan de vrouw een antwoord, hetwelk haar in het geweten zeide, dat zij de Man voor zich had, in wie niet alleen niets van zo'n godsdiensthaat was, maar Die veelmeer van Godswege en vanwege Zijn genade voor haar ogen daar neerzat op de fontein, om aan haar iets mede te delen, wat haar als zondares voor eeuwig gelukkig zou maken. Daarom zeide Hij tot haar: "Indien gij de Gave Gods kendet, en wie Hij is, Die tot u zegt: Geef Mij te drinken, zo zoudt gij van Hem hebben begeerd, en Hij zou u levend water gegeven hebben."

De "Gave Gods" is Gods eniggeboren Zoon, welke Hij gegeven heeft, opdat Hij der wereld het leven geven zou. En Hij, Die spreekt: "Geef Mij te drinken", is de Oorzaak en Bewerker van onze eeuwige zaligheid; Hij is het, Die onze honger en kommer wegneemt, de dorst van onze zielen stilt, en wie Hem als zodanig erkent, die bidt in zijn zielsnood en ontvangt van Hem Zijn Heilige Geest, de ganse volheid der zaligheid Gods, en wordt rijkelijk verkwikt uit deze stromen des eeuwige levens. Voor de vrouw schijnen de openbaringen teveel op eenmaal toe te komen. Dat was evenwel niet het geval; want ieder mens, die in zijn zonde leeft, hoe dood hij ook moge schijnen, ja hoe dood hij ook werkelijk zij, weet zich toch met de godsdienst te bemoeien. Zo weet hij dan ook wel, dat daarboven een Gave voorhanden is, die hem zou kunnen redden, indien hij er maar naar zou begeren; ook dat weet hij wel, dat daarboven een andere verzadiging is, dan die, welke hij hierbeneden zoekt, wanneer hij er maar in waarheid om zou bidden en niet veelmeer aan zijn lusten de voorkeur gaf. Ook weet een ieder, hoezeer hij ook in zonden leeft, zeer wel, wie de Zaligmaker der zondaren is. Dat weet een ieder zeer goed, maar hij wil het niet erkennen, want

de liefde tot de zonde heeft hem verblind. Waar grote zonden zijn, daar is ook machtige bestraffing; maar des niet tegenstaande wil men tot het heil niet komen. Het gerucht van Jezus was ver genoeg doorgedrongen, en zo had de Samaritaanse vrouw wel gemakkelijk het besluit kunnen maken: de man, de Jood, hier bij de fontein, is een geheel andere Jood dan al de anderen; want hij vraagt aan mij, die een Samaritaanse vrouw ben, hem te drinken te geven. Deze man moet van God zijn; Deze wil mij genegen zijn. Het licht is als de bliksem, het verlicht en is machtiger dan elke duisternis. Grijpt men het, dan heeft men het. Is de liefde tot de zonde machtiger, dan dringt men het terug, en de duisternis leert zich nog sterker op de ziel. De vrouw drong het licht ook terug; zij deed, als verstond zij het niet, dat de Heere niet sprak van water in eigenlijke zin; zij werd evenwel met vreze vervuld, omdat zij vermoedde, ja het voelde, wie zij voor zich had. Daarom gaf zij een antwoord, zoals vlees het gewoonlijk geeft." Heere", zo begint zij uit eerbied en vreze.

"Gij hebt niet, om mede te putten, en de put is diep! Vanwaar hebt Gij dan het levende water?" Zo vervolgt zij uit geringschatting, om Hem Zijn zichtbare machteloosheid voor te werpen. Het geestelijke water moet naar haar mening uit de zichtbare bron voortkomen. Zij zegt dat, om bij de Heere een verwarring der gedachten te verwekken. En nu, om Hem te beledigen, vraagt zij Hem ietwat spottend: "Bent u meerder dan onze vader Jacob, die ons de put gegeven heeft? En hijzelf heeft daaruit gedronken, en zijn kinderen en zijn vee!" Alsof ze wilde zeggen: een betere en rijkere fontein bestaat er toch wel niet. De Heere gaat echter op de onwaarheid, die de vrouw uitspreekt, dat Jacob de vader zou zijn van de Samaritanen niet in. Ook laat Hij Zich daardoor niet tot toorn verwekken, dat zij vraagt: Vanwaar hebt Gij levend water? Bent u meerder dan Jacob? - Heeft de vrouw op deze wijze het heil van zich af en weer op de Heere teruggeworpen, de Heere laat dat heil in zijn ganse volheid weer opnieuw op haar komen, terwijl Hij zegt: "Een ieder, die van dit water drinkt, zal wederom dorsten; maar zo wie gedronken zal hebben van het water, dat Ik hem geven zal, die zal in eeuwigheid niet dorsten, maar het water, dat Ik hem geven zal, zal in hem worden een fontein van levend water, springende tot in het eeuwige leven."

Dat wij deze woorden ter hart nemen! Is onze zorg alleen voor de buik, voor het vergankelijk genot, dan worden wij niet moede daarvoor te zorgen en daarnaar te trachten, hoe dikwijls ook het éne na het andere voor ons verijdeld wordt, en het ververschrikkelijk einde is als dat van de rijke man. In de hel en in de pijniging begeerde hij een druppel water om zijnen dorst te stillen, maar de duivelen gaven het hem niet, en de zaligen konden het hem niet brengen. Drinken wij, als arme zondaars, uit de stroom des heils en der genade, die Jezus geeft, zo wordt zulke genade een fontein in ons, springende tot in het eeuwige leven. Het einde van alle zichtbaar genot is gebrek na voorafgegane verzadiging; maar het einde daarvan, dat men zich aan de genade van de Heere Jezus overgeeft, is als de aanvang en als de voortgang, ~ alles uit God en tot God, eeuwige zaligheid, eeuwige verzadiging zonder smart, en volstrekt nimmer gebrek na zulke verzadiging. Maar wie gelooft deze prediking, wanneer het gaat om verloochening van zichzelf en van eigen lust en begeerte? En wie is er, die dan niet levenswaarheden met de zichtbare dingen vermengt? Zo deed ook deze vrouw. Al spottend en schertsend geeft zij de Heere ten antwoord: "Heere, geef mij dat water, opdat mij niet dorste, en ik hier niet moet komen, om te putten."

Zo wil men deze of gene weldaad voor dit leven, opdat men van deszelfs moeite en plaag bevrijd zij, en bij dit alles wil men blijven, die men is, blijven in zijn zonden, blijven in de wegen, die het boze hart zich verkiest, om zijn vergankelijke lust te hebben, en wil niet weten, welk een zondaar men is, en dat hij als een os ter slachtbank loopt. Nu was het echter genoeg met het spotten en schertsen! De Heere drijft de vrouw in de engte; Hij ontdekt haar aan haar gans zondig en schandelijk leven, opdat zij voor de rechterstoel in haar binnenste het zou gevoelen, dat de Heere niet sprak van het vergankelijke water, en dat zij de genade nodig had. "Ga heen", zo spreekt de Heere, "roep uw man, en kom hier."

Dit woord: "Ga heen, roep uw man, en kom hier" staat voor ons allen geschreven, voor zover wij in zonden leven en bij alle beter weten allerlei vonden zoeken, om ons van de genade verre te houden en moedwillig in het verderf te lopen. In de regel weten wij wel, waar ons de schoen wringt; maar omdat wij

God niet zien en het oordeel in verre toekomst zetten, zo menen wij, dat er nog altoos tijd is, en God het niet ziet, welke boze daad wij bedrijven. Bemerken wij evenwel, dat er nog Een is, Die alle dingen weet, Die ziet wat wij doen en drijven, en dat Hij zulks niet goed noemt, zo komt er wel een belijdenis van de lippen, maar niet een volledige; want het ergste menen wij nog altijd verborgen te kunnen houden. Daarom antwoordde de vrouw: "Ik heb geen man!"

Dit zeide zij echter alleen, omdat zij begreep, dat, wanneer zij met die man gekomen ware, en de Heere haar dan had gevraagd: "Is deze uw man?" Zij dan voor Hem had moeten verstommen. Zij ontwijkt dus een volledige belijdenis van haar zonden, zoals wij allen dat plegen te doen en slechts een gedeelte er van bekennen, wanneer wij de genade schuwen. Daar legt nu de Heere alles voor haar open; Hij zegt haar, hoe zij in zonde en schande, in allerlei ontuchtigheid had geleefd en tot op deze ure erin leefde, en dat zij het daarom in waarheid nodig had, van Hem levend water te begeren.

"Gij hebt wel gezegd", spreekt de Heere, "ik heb geen man; want u hebt vijf mannen gehad, en die u nu hebt, is uw man niet. Dat hebt gij in waarheid gezegd."

Zo staat dan de vrouw als bovenmate zondig voor de Heere; zij kan het nu niet langer ontkennen, zij moet het toestemmen, dat zij een grote zondares is. En met de woorden: "Dat hebt gij wél gezegd, dat vind Ik prijselijk in u, dat u het belijdt: "ik heb geen man, " heeft de Heere elke vijandige uitval bij haar neergeworpen. De alwetendheid des Heeren, die haar alles ontdekt, en Zijn goedertierenheid, waarin Hij haar toch niets verwijt, heeft haar gegrepen.

Maar nog wil zij niet vallen voor de genade. Zij werpt een vraag op, omdat zij met de bekering tot God in het geloof niet waarachtige ernst maken wil, een vraag, die toenmaals veel besproken werd; zij werpt die op, om het gesprek van zich en van haar zondig leven en van de, nu door haar gevoelde, noodzakelijkheid der bekering af te leiden. "Deze man is een profeet; want anders zou mijn ganse levenswandel niet voor Hem bloot liggen", dat gevoelt zij door en door; maar hoe zij zalig zou kunnen worden, dat wil zij toch van Hem niet weten.

Zo zegt zij dan: "Heere, ik zie, dat Gij een profeet zijt. Onze vaders hebben op deze berg aanbeden", zij bedoelde de berg Gerizim, "en gijlieden (gij Joden) zegt, dat Jeruzalem de plaats is, waar men moet aanbidden." Hetgeen de vrouw echter voorbrengt, om het heil van zich af te leiden, voert de Heere in Zijn geduld weer op haar terug, opdat voor haar elk steunsel, om in de zonde te blijven, zou breken.

Zo spreekt Jezus tot haar: "Vrouw", zwakke, zondige vrouw, Ik weet, wat maaxsel u zijt, en hoe u uw hart verleidt en verleiden wilt! "Geloof Mij" immers u gevoelt tot in de grond de macht der waarheid uit Mijn mond; "de ure komt, wanneer gijlieden, " - gij mensen, u mag nu Joden heten of Samaritanen, voor God staat u allen gelijk, voor Hem bent u allen zondaren, en over zondaren wil Hij Zich ontfermen, - wanneer gijlieden "noch op deze berg, noch te Jeruzalem zult aanbidden." Wie? "De Vader!" O, met welk een Naam wordt aan een verdoemenswaardige zondares de hoge en heilige God bekend gemaakt! Hoe wordt haar inwendige vijandschap jegens God met deze Naam gebroken! Hoe wordt haar elke aanleiding, om de schuld op godsdienstige meningen te werpen, uit de hand genomen!

De tijd komt, spreekt de Heere, wanneer het niet meer zal heten: Bent u een Jood? of: bent u een Samaritaan? maar wanneer men daarheen zal gaan, waar het heil van zondaars vandaan komt, dat is tot de Vader, Die zo'n heil aan Zijn mensenkinderen uit loutere ontferming schenkt. Daar zal dan niemand meer met de aanbidding zijn eigen eer zoeken, maar de eer des Vaders, Die in de hemelen is. Dan zal men noch op Samaritaanse, noch op Farizeese wijze een schepsel Gods van de ontferming buitensluiten.

"Gijlieden aanbidt wat gij niet weet", laat de Heere erop volgen, "wij echter aanbidden wat wij weten; want de zaligheid is uit de Joden." De Heere wil zeggen: dat is nu tot hiertoe het verschil tussen ulieden en tussen ons, dat gij in alles, zonder een vaste grond onder uw voeten te hebben, te werk gaat, dat daarentegen wij, die in waarheid Joden zijn, beloften hebben, waarop wij met aanbidding wachten, te weten de beloften aangaande de Messias en aangaande de zaligheid. die Hij brengen zal. Want dat deze Messias niet uit ulieden voortkomt, maar uit de Joden, weet u zelf zeer goed. Maar wanneer Hij gekomen

is, dan heet het niet meer: alleen de Joden zullen Hem hebben, de Samaritanen zijn er buitengesloten, nee, "maar de ure komt", dat de Messias, dat de zaligheid, die uit de Joden is, aan alle volkeren zal openbaar worden.

"En deze ure is reeds nu, wanneer de ware aanbidders" tot de Vader zullen komen als arme kinderen, die om genade bedelen in de Geest, welke Hij geeft, en in de waarheid van Zijn Christus. En de Vader is op zulke uit, Hij zoekt ook dezulken, of Hij hier en ginds een vindt, die Hem alzo aanbidt. God is niet, gelijk vlees zich voorstelt, zo, dat er bij Hem aanzien des persoons zou zijn! God ziet niet naar het uiterlijk schoon gewaad, niet naar de uitwendige schijn, Geest is God, op het allerhoogst volmaakt in alle zijn eigenschappen en in Zijn Wezen; rechtvaardig en goedertieren, als Hij is, haat Hij allen, die maar met de mond aanbidden, en het is betamelijk, dat zij, die Hem aanbidden, Hem zo aanbidden, dat het er hun om gaat, beide naar het inwendige en naar het uitwendige, in overeenstemming te zijn met Zijnen goede en heilrijke wil.

Dat was het juist, wat de vrouw niet wilde, en waarom zij allerlei uitvluchten gezocht heeft. Maar zij is door de Waarheid geslagen en is overtuigd geworden van haar schandelijk leven; zal zij zich echter overgeven, dan is er een breuk gemaakt tussen haar en haar tegenwoordig doen en drijven, dan is er ook een einde gekomen aan het onwettig samenleven met een man, die met door de huwelijksband met haar verenigd is. Zij vat nog eens moed en onderneemt een laatste poging: "Ik weet, zo antwoordt zij, "dat de Messias komt, Die genaamd wordt Christus; wanneer Die zal gekomen zijn zo zal Hij ons alle dingen verkondigen". Zij wil zeggen: U bent toch ook maar een mens, en er zijn zo vele geleerden geweest, de een beweerde: zo is het recht; de ander zeide weder: zo is het recht! ... Wie zal nu bij de duizenderlei verschillende meningen over de weg der zaligheid ons het rechte en ware verkondigen? Zoudt ook Gij u niet kunnen vergissen? Dat weet ik echter goed, en hierop verlaat ik mij: "de Messias komt, en wanneer Die zal gekomen zijn, dan zullen wij stellig te weten komen, wat wij te doen hebben, om zalig te worden. Daaraan zal ik mij dan houden en zolang wachten, totdat Die komen zal."

Daarop antwoordt echter Jezus: "Ik ben het, Die met u spreek." Toen waren der vrouw alle wapenen uit de hand geslagen; toen heette het in haar binnenste: "Gij hebt mij overreed, en ik ben overreed geworden." "Nadat ik mezelf ben bekend gemaakt, heb ik op de heup geklopt, ik ben beschaamd, ja ook schaamrood geworden." Ontroerd haast zij zich weg; haar kruik laat zij staan; zij had levend water gedronken: Zij haast zich in de stad te komen en zegt tot de mensen: "Komt, ziet een Mens, Die mij gezegd heeft alles, wat ik gedaan heb; is Deze niet de Christus?" Zij had dus de Messias gezien; Hij had met haar gesproken, haar alles ontdekt, wat zij gedaan had; zij had Hem slechts arbeid gemaakt met haar tegenreden, en Hem moeite veroorzaakt met haar afweren. En Hij, Hij had haar niet dood aan zijn voeten doen neerstorten, nee, met zo'n zondares, als zij, had Hij gesproken goede woorden, troostrijke woorden! O welk een bekering, welk een verbrijzeling, welk een zaligheid bij deze Samaritaanse vrouw!

"Ik ben het, Die met u spreek", is het woord des Heeren tot ons, dat in de prediking tot u komt. Hij weet alles, wat wij gedaan hebben. Ach, dat bij ons de put niet zo diep zij, dat wij het Hem onmogelijk maken, met zijn reddende armen op de bodem van ons hart te komen! O, dat wij Hem erkennen en Hem bidden om levend water! Hij is ook nu nog bij de put gezeten en zegt: Ga heen, roep uw zonden, en kom hier! En daar bidden wij dan: Heere, breek u bij onze tegenstand tegen uw genade door met uw zondaarsliefde, leer ons de ware aanbidding, en openbaar ons de Vader, en hoe Gij de Christus zijt; o Heere Jezus, opdat wij hetgeen tijdelijk is laten staan en, van U vervuld, het aan de mensen zonder schroom voorhouden, wie wij zijn, en of U niet zijt een God van volkomen zaligheid! AMEN